

תולדות (386)

וַיֹּאמֶר יַעֲקֹב אֶל אָבִיו אֲנֹכִי עֲשׂוּ בְּכַרְךָ (כו.ט). פירוש רש"י ז"ל ידוע, אך אינו מדויק כל כך בפסוק. ונראה לי פשוטו, כראובן שהלוח מעות לשמעון על פי שטר חוב, ואחרי כן הלך ומכר השטר חוב ללוי. וכאשר בא לוי לבקש המעות, אמר לו שמעון לאו בעל דברים דידי את. איני מכירך כלל. השיב לו לוי, ומה איכפת לך, עכשיו שיש לי השטר חוב אני הוא בעל חובך, כי קניתי השטר מראובן. כך אמר יעקב: "אֲנֹכִי עֲשׂוּ בְּכַרְךָ", אני ממש כעשו, שהרי קניתי ממנו הבכורה. ועשיתי כאלו דברת לי, לכן קום נא שבה ואכלה מצידך.

ספר "פה קדוש השלם" רב איצ'לה מוולז'ין

וַיִּקְרָא אֶת עֲשׂוּ בְּנוֹ הַגָּדֹל (כו.א). שאל רבינו משה יחזקאל צאלח זצ"ל מבגדד, בספר "ויקהל משה": מדוע הקב"ה לא גילה ליצחק אבינו שיעקב הוא ראוי לברכה, ועשו הוא רשע ואינו ראוי לה? ותירץ, שהקב"ה סובב שיצחק אבינו יבחר בעשיו, ולמעשה יעקב הוא שקיבל את הברכות, ועשיו יבקש להורגו, ויעקב יצטרך לברוח לחרן, ושם ימצא את זיווגו.

ספר "מעין השבוע"

האיך תחול הברכה על יעקב?
וּבְרָקָה אֶמְרָה אֶל יַעֲקֹב בְּנֵה לְאִמְרָה.... (כו.ו).
בספר "נימוקי" הרדב"ז הקשה, האיך תחול הברכה על יעקב הרי כוונתו לברך את עשו א"כ מה יועיל שיקח את הברכה במרמה? וביאר זאת באופן נפלא: מדיוק הפסוקים נראה שיצחק התסתפק וברך על דעת שמי שנמצא כאן יבורך. וכך הם מהלך הדברים: יעקב מגיע אל אביו "ויבא אל אביו ויאמר אביו" כדי לעורר רחמנות האב על הבן. "ויאמר הנני מי אתה בני", "ויאמר אנכי עשו בכרך" (כדפרש"י). "ויאמר יצחק אל בנו" כתיב סתם בנו. "מה זה מהרת למצא בני", ויאמר כי הקרה ה' אלוֹקִיךָ לַפְּנֵיךְ. וכיון שהזכיר ה' נכנס בלבו של יצחק כי הוא יעקב כי עשו לא יוציא מפיו את ה'. לפיכך כתוב בפסוק הבא "ויאמר יצחק אל יעקב" ולא כתוב סתם "אל בנו" כדלעיל. "גשה נא ואמושך בני האתה זה בני עשו אם לא" בלשון שאלה. "ויגש יעקב אל יצחק אביו וימשהו ויאמר הקול קול יעקב והידיים ידי עשו ולא הכירו כי היו ידיו וכו'" וע"כ היה מסתפק אם הוא יעקב או עשו והסכים בדעתו לברך סתם ומי שהוא, יחול עליו הברכות. "ויברכהו" על כל האופנים יהיה מי שיהיה יחול עליו הברכות.

להתעדן באהבתך

וַיַּעֲמֵר יִצְחָק לְה' לְנֶכַח אֲשֶׁתוֹ.... כִּי עֲקָרָה הוּא וַיַּעֲתֹר לוֹ ה' (כה.כא).
לו ולא לה לפי שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע (רש"י). יצחק שפל היה בעיני עצמו וסבור היה, כי בזכות עצמו איננו כדאי שתפילתו תתקבל לפני השם יתברך, לפיכך התפלל רק "לְנֶכַח אֲשֶׁתוֹ" כדי שיוושע בזכותה. ומעתה, כאשר אמרה תורה: "וַיַּעֲתֹר לוֹ ה'", הרי יש מקום לחשוב שהשם יתברך אמנם קיבל את תפילתו רק בזכות רבקה, כפי רצונו לפיכך ציין רש"י: לו ולא לה, שהתפילה נתקבלה דוקא בזכותו הוא, משום, שאינו דומה תפילת צדיק בן צדיק לתפילת צדיק בן רשע.
ספר "קדושת הלוי"

לא להתיאש

וְאַחֲרֵי כֵן יָצָא אַחִיו וַיְדוֹ אַחֲזָת בְּעַקֵּב עֲשׂוּ (כו.כ).
מאבק איתנים התחולל בקרבה של רבקה אמנו. כל אחד משני העוברים שהיו בבטנה רצה לזכות בבכורה, כשעברה על יד בתי כניסיות ובתי מדרשות פרכס יעקב לצאת, לזכות בבכורה, שכן אז התגבר כוחו של יעקב, וכשעברה ליד בית עבודת אלילים היה עשו מפרכס לצאת שכן אז גבר כוחו שלו. בסופו של דבר גבר כוחו של עשו, והוא שיצא ראשונה. היה זה עשו שזכה בבכורה. מה רצה, איפוא, יעקב להשיג, כאשר אחז בידו בעקיבו של עשו, והלא כבר זכה עשו בבכורה. אלא שבעבודת ה' יש ללכת בעקשנות ובנחישות, ולא להתיאש גם כאשר המצב נראה ברור על פי טבע כאבוד וכבלתי אפשרי. שכן הקב"ה דורש את הלב והעמל, וכמו שלמדו חז"ל: כי "לפום צערא אגרא" (אבות ה,כה) ואמנם, הועיל עמלו וצערו של יעקב אבינו, התגלגל הדבר ועשו מכר את הבכורה וזכה בה יעקב שלא כדרך הטבע. זכה יעקב בבכורה שבה נכסף לה. שכן עבודתו ועמלו היו שלא כדרך הטבע.

טללי אורות בשם "אדמו"ר מלעלוב"

וַיִּגְדַּל הָאִישׁ וַיִּלְךָ הַלֹּחֶף וַיִּגְדַּל עַד כִּי גָדַל מְאֹד (כו.יג).
"וַיִּגְדַּל הָאִישׁ", זה יצר הרע הנקרא "איש" (סוכה נב:), ומתגרה ומתגבר על האדם ככל שהוא מצדיק את מעשיו ודרכיו "וַיִּלְךָ", שמוסיף והולך בתורה ועבודת ה': "וַיִּגְדַּל", יגדל היצר הרע יותר, כמאמר חז"ל (שם): כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו. ומלחמה זו, בין האדם והיצר מגעת "עַד כִּי גָדַל מְאֹד", דייקא, רצה לומר עד הזמן שיתפוס אדם במדת ענוה הרמוזה בתיבת "מְאֹד", כמאמר רז"ל (אבות ד.ד): "מאד מאד הוי שפל רוח", כי אז נשבר היצר הרע ומשלים עם האדם.
ספר "עלים לתרופה"

וַיְהִי אִף יָצָא יַעֲקֹב מֵאֵת פְּנֵי יִצְחָק אָבִיו וַעֲשׂוּ אָחִיו
בָּא מַצִּידוֹ (כז.ל)

צ"ב, מדוע הוצרך הכתוב לומר דיעקב יצא קודם שבא עשו. ונראה לבאר ע"פ הגמרא (ב"ב קיד.): קנין עד אימתי חוזר רבה אמר כל זמן שיושבין וכן איתא בתוספות (שבועות לט. ד"ה אם אמר) דקודם שיצא מב"ד יכול לחזור בו מדבריו, אבל לאחר שיצא שוב אינו יכול לחזור בו, ולפ"ז מיושב היטב מה שהוצרך הכתוב לומר שכבר יצא יעקב כיון שכל זמן שלא יצא יעקב היה יצחק יכול לחזור בו מהברכות שנתן ליעקב ולהחזירם לעשו, ולכן אמר הכתוב שכבר יעקב יצא וכיון שיצא שוב אין יצחק יכול לחזור בו. ספר "המאור שבתורה"

וַיֹּאמֶר בָּא אָחִיךָ בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרִכְתְּךָ (כז. לה)
ובמסורה: דין ואידך: "על עמך ברכתך סלה" (תהלים ג. ט)

ביאור המסורה הוא, דלכאורה צריך להבין למה עשה ה' ככה שיבוא יעקב ויקח את הברכות במרמה, הלא היה ראוי לקבלם בצדק ובזרוע. אמנם רצה הקב"ה לזכות את ישראל להשפיע להם ברכתו בכל מקום ובכל עת אף אם ח"ו אינם עושים רצונו של מקום, כי לעומת מעשה עשו ואומות העולם הם תמיד טובים ומעולים יותר, כמאמרם ז"ל (גיטין נז.): תא חזי מה בין פושעי ישראל לנביאי אומות העולם. ולכן הכין תשובה למקטרגים על ישראל שאינם ראויים לברכה, שגם יצחק רצה לברך את עשו בנו, אף שלא היה כדאי לברכה, ואם כן על כל פנים לא נגרע מעשו הרשע ומגיע לנו ברכת ה' בכל זמן ועידן. וזו כוונת המסורה: "בָּא אָחִיךָ בְּמִרְמָה וַיִּקַּח בְּרִכְתְּךָ". ואם תקשה למה הוצרך לבוא במרמה, על זה השיב: "על עמך ברכתך סלה", כדי שהיו הברכות תמיד על ישראל אף בזמן שאינם ראויים מצד עצמם. ספר "עלים לתרופה" בשם קרן לדוד

וַיִּקְרָא יִצְחָק אֶל יַעֲקֹב וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ וַיְצַוְהוּ וַיֹּאמֶר לוֹ לֹא
תִּקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן (כח.א)

אמר החפץ חיים שהתורה מלמדת שהרוצה להשפיע על ילדיו ועל אחרים, אל יעשה זאת ברוגזה ובכעס, אלא כמו שנהג יצחק אבינו, שבתחילה "וַיְבָרֶךְ אֹתוֹ", כלומר דיבר אליו רכות ובירכו, ורק לאחר הברכה הוא פנה אליו בבקשה, עשה עמדי חסד בני, "לֹא תִקַּח אִשָּׁה מִבְּנוֹת כְּנָעַן". "והחפץ חיים" הזהיר את המגידיים והדרשנים, שבזמן שמטיפים מוסר לא ישתמשו בנימה חמורה מדי, אלא רק יתארו בפניהם בנחת ובדברי נועם את גדולתה וחשיבותה של התורה הקדושה, ואת גודל מעלת מצוותיה. במקום להתרכז בתיאור גנות החטא, מוטב להצביע על הברכה שיש ביהדות הטהורה, ובמידות ומעשים טובים. והוא מוסיף ואמר: היהודים כה מודכאים וממורמרים בעטיין של הסבל והצרות המתרבות עליהם מיום ליום, ומדוע להוסיף עוד צרה על צרתם? ספר "ילקוט מאיש לרעהו"

הלכה: עיקר וטפל: שתיית מיץ להעברת טעם תרופה מרה.

השונה תרופה מרה שדינו לא לברך היות ולא נהנה בטעמה, ושונה מיץ להעביר את הטעם המר של התרופה, צריך לברך על המיץ, אף שהוא טפל גמור לתרופה, דכיון שלא מברך על העיקר שהוא התרופה הרי שאין מה שיפטור את הטפל, דמה שאמרו שהטפל פטור מברכה אין הכוונה שאין לטפל ברכה, אלא יש לו ברכה ורק ברכתו נפטרת בברכת העיקר, ולכן כשלא מברך על העיקר, חייב לברך על הטפל.

ספר "הליכות ברכות" רב אופיר מלכא שליט"א

פתגם: אל-תהי חכם כפיניך; ירא את ה', וסור מרע
ספר "משלי"

חקירה: שבוע באונס

פטור מדין אונס, או שאינה שבועה כלל (צפנת פענח כללי התורה והמצוות ח"ב ד"ה שבועה אונס בשבועה)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: חכמת השתיקה

הדייט גס רוח נטפל לחכם אחד והטיח בו דברי עלבון קשים וצורבים. אך החכם החריש בשלוות נפש גמורה, כאילו לא אליו היו הדברים מכוונים. אמר על כך רב המקום: חכמינו אמרו במשנה: סייג לחכמה שתיקה. ונשאלת שאלה, אם השתיקה היא רק סייג לחכמה, מהי החכמה עצמה? ובכן, אם אדם שומע את עלבונו והוא נעלב בתוך נפשו פנימה, אבל הוא מבליג ושותק, הרי סייג לחכמה. ואולם, אם דברי עלבון אינם נוגעים כלל, כאילו לא נאמרו כלל, הרי זו החכמה בעצמה.

ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף קצו)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה, ברוך יואל שמעון ישראל בן פנינה, אברהם בן חנה רחל שרה, הדסה אסתר בת רחל כחלא קטי, פטריק יהודה בן גלדיס קאמונה, אברהם רפאל בן רבקה, ברטה מסעודה בת לאה, מאיר חיים בן גבי זוויר, ראובן בן איזא, ויקטוריה שושנה בת ג'ייס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'יזות בת אליז, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלום, אלחנן בן חנה אנושקה, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה. זיווג הגון: נעמי פנינה בת סנדרין אסתר, לאה בת רבקה, אלודי רחל מלכה בת חשמה, יוסף גבריאל בן רבקה, מרים בת רבקה. הצלחה רבה: נתן בן רבקה, לחנה בת אסתר וליינתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן משה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מול פורטונה. אמיל חיים בן עזר עזיזה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים, ניסים חי הוברט בן ג'ולי, ליליאן רוזה בת אוטה נגימה, דוד בן מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה.

